

Høringssvar Dnmf – FISKERITILLATELSER, KVOTETAK OG FORDELING AV STRUKTURGEVINST

Fiskeridirektoratet Postboks 185 Sentrum

5804 Bergen

Sendes via elektronisk høringsportal / postmottak@fiskeridir.no

Deres referanse: 24/13936

Vår referanse: Høringssvar – Det norske maskinistforbund

Dato: 26. juni 2026

Det norske maskinistforbund (Dnmf) viser til Fiskeridirektoratets høring vedrørende fiskeritillatelse, kvotetak og fordeling av strukturgevinst. Vi takker for muligheten til å avgi høringssvar på vegne av våre medlemmer, som utgjør en kritisk del av den tekniske og maritime kompetansen om bord i den norske fiskeflåten.

1. Innledning og overordnet prinsipielt syn

Det norske maskinistforbund vil innledningsvis påpeke en fundamental og kritisk mangel ved det fremlagte høringsnotatet: Mannskapets bidrag, rettigheter og eierskap gjennom medfinansiering er fullstendig utelatt og ikke ivaretatt.

Fiskeressursene er et felleseie, og tildeling av kvoter og strukturtillatelse medfører et stort samfunnsansvar. Gjennom struktureringsprosessene har mannskapet bidratt vesentlig til finansieringen ved at deres lottdel ble satt ned, i tillegg til at prosessene har ført til bortfall av en rekke arbeidsplasser. Våre medlemmer har stått i reell risiko for å miste arbeidet, og mange har måttet bære kostnadene i form av økt arbeidsmengde og redusert lott.

For Dnmf blir det prinsipielt feil å utelukkende omtale dette som en «gevinst» som tilfaller rederisiden. Mannskapet har gjennom sin lønnsreduksjon en legitim eierdel i denne strukturen. Dnmf krever at mannskapets medfinansiering og rettmessige krav på lottgjenoppretting anerkjennes og sikres i den videre forvaltningen av fiskeritillatelsene.

Videre motsetter Dnmf seg innføringen av det nye begrepet «strukturgevinstkvotefaktorer». Behandlingen av dette fremstår som upresis og åpner opp for at forvaltningen på et senere tidspunkt kan gjøre vilkårlige grep rundt refordeling. Ved åpningen av strukturordningen var dette ikke et tema; forutsetningen var at tilbakefallet skulle gå uavkortet tilbake til den gruppen det kom fra. En ny merking med egne begreper vil svekke forutsigbarheten, og grunnprinsippet for ordningen brytes.

2. Spesifikke kommentarer til de enkelte punktene i høringen

Punkt 2.2 Det som fremkommer under dette punktet anses som uproblematisk og støttes av Dnmf.

Punkt 2.3 – Leiefartøy ved nybygg Dnmf mener at mannskapets rettigheter overhodet ikke er ivaretatt i det skisserte forslaget. Når kvoter fiskes med leiefartøy, faller mannskapsdelen i dag ut, i mange tilfeller noe som betyr at mannskapet mister sitt vern på sin del av kvoten (lotten). Dette gir reder en uheldig økonomisk motivasjon til å benytte ordningen for å omgå lottutbetalinger til mannskapet.

I alle kvoter ligger det en mannskapsdel, og denne må følge kvoten også ved bruk av leiefartøy. Dette er nødvendig for å sikre arbeidstakerne og det samfunnsansvaret som ligger i en spesiell tillatelse. Tidsrammen på to år må sees i sammenheng med standard byggetid, men regelverket må utformes slik at det ikke åpner for spekulasjon. Det må også skilles klart mellom nybygg og havari. Det kan ikke aksepteres at det skal være en økonomisk gevinst (i form av bortfall av mannskapslønn) ved havari eller under byggeperioder.

Punkt 2.5 og Punkt 3.2 – Lasteromsbegrensning og størrelsesbegrensning Ordlyden rundt fastsatt konsesjonskapasitet som en grense for hvor mye fangst et fartøy kan ta med og levere per tur, fremstår som en anakronisme. Av hensyn til miljø, effektivitet og bunkersforbruk bør lasteromsbegrensninger og unødvendig byråkratiske størrelsesbegrensninger fjernes.

Det må være opp til den enkelte innehaver av en tillatelse å benytte den fartøystørrelsen som er mest hensiktsmessig og miljøvennlig. Det utøvende fartøyets offisielle lastemerke må være den gjeldende begrensningen. Dnmf påpeker for øvrig at det er feil i det vedlagte skjemaet vedrørende SUK.

Punkt 4.2.1 Dnmf stiller seg positive til tidsavgrensede tillatelser. Dette vil bidra til forenkling og fjerne unødvendige avgifter i forbindelse med søknadsprosesser. Det bør også legges til rette for større sel- og hvalfangst, noe som vil være et positivt bidrag.

Punkt 4.3.1 og 4.3.3 Punkt 4.3.1 støttes for å oppnå nødvendig forenkling. Når det gjelder punkt 4.3.3, mener Dnmf at ordningen bør tas vekk, og at de aktuelle aktørene må stå på blad B.

Punkt 4.4 Den foreslåtte navngivingen anses som grei.

Punkt 5.3.2 For å opprettholde de historiske rettighetene krever Dnmf at denne fortsatt holdes åpen, og ikke oppheves.

Punkt 6.3.1, 6.3.2 og 6.4 Punkt 6.3.1 bør oppheves av hensyn til forenkling av regelverket. I punkt 6.3.2 støtter Dnmf Norges Fiskarlag sitt syn. Når det gjelder punkt 6.4, bør dette likestilles for å forenkle systemet og unngå ytterligere byråkrati.

Punkt 7.1 Dnmf ser ingen saklig grunn eller behov for å skille ut tilbakeføringen av kvotefaktorer med en egen betegnelse («strukturgevinstkvotefaktorer»). Dette forslaget må utgå da det er fullstendig unødvendig.

Punkt 7.2.2.1, 7.2.2.3 og 7.2.3.3 Disse punktene bør følge Modell X. Kvoteene bør gå tilbake til opprinnelig gruppe uten noen særskilt ny betegnelse, da dette kun bidrar til å forvanske et allerede komplisert system. Modell X sikrer felles forenkling, forutsigbarhet og rettferdighet.

Punkt 7.2.4 Dnmf motsetter seg en korrigerende av dette. At enkelte aktører ikke har forstått regelverket, skal ikke gå på bekostning av fellesskapet eller andre aktører. Der hvor endringer i lovverket rundt tidsbegrensning slo meget uheldig ut for aktører som handlet i god tro under det daværende regelverket.

Punkt 7.2.5 Alle må behandles på lik linje og omfattes av de samme rammene. Alt annet vil fremstå som grov diskriminering og vil erfaringsmessig åpne for unødige og kostbare rettsprosesser.

Punkt 7.2.7.3 Under alternativ A oppstår en situasjon der eier mottar en betydelig salgsgevinst. Dnmf må her igjen etterlyse mannskapets andel av denne verdiskapingen. Mannskapet har gjennom redusert lott og økt arbeidsbelastning vært med på å betale for denne strukturen, ofte med risiko for egne arbeidsplasser. Det er uholdbart at mannskapdelen konsekvent utelates når gevinster skal realiseres.

Punkt 8.1 Kondemneringskravet bør oppheves. Eventuell avkorting bør settes lik andre ordninger på 10 %.

3. Avslutning

Det norske maskinistforbund forventer at den endelige utformingen av regelverket tar hensyn til de som faktisk utfører arbeidet på havet. Fiskeripolitikk kan ikke kun handle om flåtestruktur og rederiøkonomi; den må også ivareta rettssikkerheten, arbeidsvilkårene og inntektsgrunlaget til det seilende mannskapet.

Tilbake førte enheter må få samme juridiske eierskap som grunnkvoten. Dette for å sikre at det ikke blir gjort grep med denne del av livrente senere. For seilende og oppsagte og på land strukturere maskinister i fiskeflåten blir gevinst navnet feil.

Dnmf vil følge den videre prosessen tett og krever at mannskapets rolle som medfinansør av den strukturerte flåten blir anerkjent og hensyntatt i det videre forvaltningsarbeidet.

Dnmf ønsker å bemerke at denne høringen har et tungt og vanskelig språk, og er utfordrende å svare på. Vi ønsker i fremtiden høringer som har et klarere språk.

Med vennlig hilsen,

Det norske maskinistforbund

Vennlig hilsen

Hege-Merethe Bengtsson
Administrerende direktør
Det norske maskinistforbund

Bjørn Thorvaldsen

Samfunnskontakt

Det norske maskinistforbund